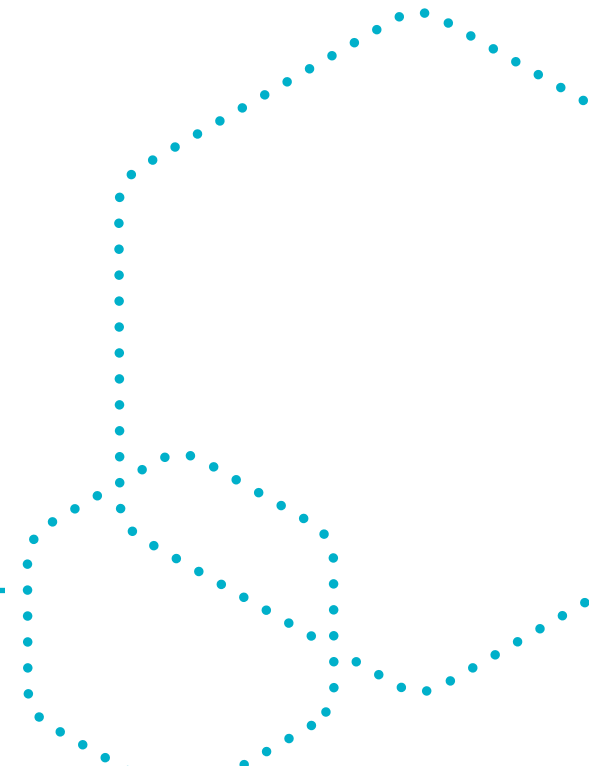

Työterveyslaitos

Tukea työterveyden ylläpitoon

Birgitta Kinnunen, erityisasiantuntija

birgitta.kinnunen@ttl.fi

Kenelle työterveyshuolto?

- Työnantajan on järjestettävä työterveyshuolto palkkaamilleen työntekijöille.
- MYEL- ja YEL-vakuutetuille työterveyspalveluiden ostaminen itselleen on vapaaehtoista.
  - Jokainen MYEL- tai YEL-vakuutettu tekee sopimuksen henkilökohtaisesti.
  - Jotta kaikki työn altisteet ja terveysriskit tulevat huomioon otetuiksi, sivutoimisten maatalousyrittäjien on ostettava itselleen palkkatyön kautta tulevan työterveyshuollon lisäksi maatalousyrittäjien työterveyspalvelut.
  - kun YEL-vakuutus on voimassa, yrittäjä voi ottaa itselleen työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen yrittäjän vapaaehtoisen työajan vakuutuksen

Asiakkaat maatalousyrittäjien työterveyshuollossa

- 18-67-vuotiaat maatalousyrittäjät (sen kuukauden loppuun saakka, kun täyttää 68 vuotta)
  - joilla on MYEL-vakuutus tai
  - jotka jäätyään vanhuuseläkkeelle 63-67 vuoden iässä maksavat vapaaehtoista MYEL-eläkevakuutusmaksua ja jatkavat maataloutta tai työskentelevät tilalla
  - maatalousyrittäjä on kuntoutustuella tai määräaikaisella tapaturmaeläkkeellä (MYEL-vakuutus on päättynyt)
- luopumistuella jäänyttä ja sukupolvenvaihdostilanteessa olevaa maatalousyrittäjää ei voida vakuuttaa MYEL:n mukaan eikä hänellä ole oikeutta työterveyshuollon korvaukseen

Työntekijöiden työterveyshuollon järjestäminen

- Kun työsuhteen merkit täyttyvät, ei aika- tai määrärajaa
- Lakisääteinen eli ehkäisevä työterveyshuolto (Työterveyshuoltolaki 1383/2001 12 §):
  - kirjallinen sopimus, toimintasuunnitelma, työpaikkaselvitykset, tarvittavat terveystarkastukset, tietojen antaminen, neuvonta ja ohjaus, kuntoutukseen ohjaaminen, työkykyarviot, ensiapuvalmiuden järjestämiseen osallistuminen, toimenpiteiden seuranta ja arviointi
- Yhteistyössä työntekijöiden (työsuojelun) kanssa
- Muut terveydenhuollon palvelut (14 §)
  - työnantaja voi 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen lisäksi järjestää työntekijöille sairaanhoito- ja muita terveydenhuoltopalveluja

Yrittäjän työterveyshuollon järjestäminen

- Voi olla yhdessä työntekijöiden kanssa
- Lakisääteinen eli ehkäisevä työterveyshuolto (12 §):
  - kirjallinen sopimus, toimintasuunnitelma, työpaikkaselvitykset, tarvittavat terveystarkastukset, tietojen antaminen, neuvonta ja ohjaus, kuntoutukseen ohjaaminen, työkykyarviot, ensiapuvalmiuden järjestämiseen osallistuminen, toimenpiteiden seuranta ja arviointi
- Muut terveydenhuollon palvelut (Työterveyshuoltolaki 1383/2001, 14 §)
  - yrittäjät ja muut omaa työtään tekevät voivat järjestää itselleen 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen lisäksi 1 momentissa tarkoitettuja sairaanhoito- ja muita terveydenhuoltopalveluja

Mistä työterveyspalvelut?

- Oman hyvinvointialueen terveysasema
- Lääkäriasemien työterveyshuollot (ry:t, oy:t)
- MTK-liitot ovat tehneet puitesopimuksia alueillaan olevien työterveyshuoltojen kanssa
  - Pohjois-Savon, Varsinais-Suomen, Keski-Pohjanmaan, Hämeen, Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan MTK-liittojen alueella
  - ei tarvitse olla MTK:n jäsen
- **Työterveyspalvelujen ostajan opas maatalousyrittäjälle**
- <https://www.julkari.fi/handle/10024/136977>

Työnantaja

- Huolehtii perehdyttämisestä
- Käyttää asiantuntijoita työolojen terveydellisen merkityksen arviointiin, jos ei itse osaa (Työturvallisuuslaki 10 §)
- Vastaa siitä, että työpaikalla on työterveyshuollon toimintasuunnitelma, työpaikkakäynnit toteutuvat, altisteisessa työssä tehdään tarvittavat terveystarkastukset, järjestää ensiapuvalmiuden
  - jos terveystarkastus osoittaa, että työntekijällä henkilökohtaisten terveydellisten ominaisuuksien takia on ilmeinen alttius saada työstä vaaraa terveydelleen, työntekijää ei saa käyttää tällaiseen työhön
  - ilmoittaa työkyvyn ja työssä jatkamismahdollisuuksien arvioimiseksi työntekijän yli kuukauden jatkuneesta sairauspoissaoloista
- Toimii yhteistyössä työntekijöiden kanssa, kun valmistelee työterveyshuollon toteuttamiseksi tarpeellisia päätöksiä
  - työntekijöillä ja heidän edustajillaan on oikeus tehdä ehdotuksia työterveyshuollon toiminnan kehittämiseksi
- Sairaanhoidon järjestäminen on yrittäjälle/työnantajalle vapaaehtoista
- Hakee ja saa korvauksia työterveyshuollon kustannuksista

Riskinarviointi

- Työnantajan vastuulla, työturvallisuuslaki 738/2002, 10 §
- tunnistetaan henkilöstön turvallisuudelle tai terveydelle haittaa aiheuttavia ei-toivottuja asioita
- priorisoidaan haitat toimenpiteiden kohdistamista varten
- tehdään korjaavia toimenpiteitä, jotta kaikkien työskentelyn turvallisuus voidaan varmistaa
- Vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi, Työturvallisuuskeskus:
<https://ttk.fi/tyoturvallisuus/vastuut-ja-velvoitteet/tyonantajan-yleiset-velvollisuudet/vaarojen-tunnistaminen-ja-riskien-arviointi/>
- Vaarojen arviointi, Työsuojelu
<https://www.tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/vaarojen-arviointi/selvittaminen>

Esimerkki fysikaalisesta tekijästä: melu

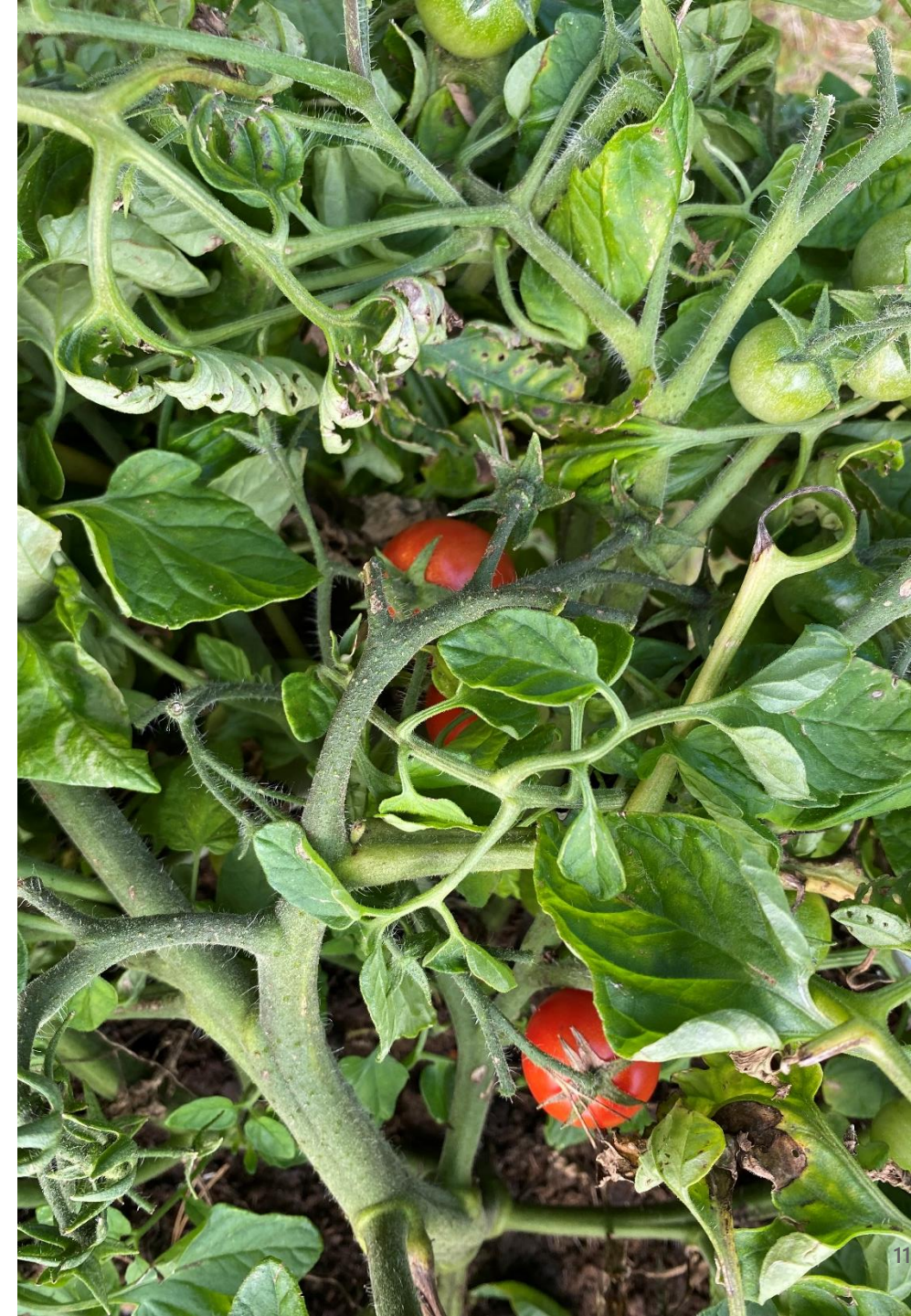
Seuraukset			
Todennäköisyys	Vähäiset Epämukavuus, ärsytys, ohimenevä lievä sairaus	Haitalliset Pitkäkestoisia vakavia vaikutuksia, pysyvät lievät haitat, kuulovaurio	Vakavat Pysyvät vakavat vaikutukset, vakava tapaturma
Epätodennäköinen Tavanomainen keskustelu onnistuu ääntä korottamatta. Meluallistustaso < 80 dB(A), "Tarkassa" työssä < 50 dB(A) Iskuäänihiiput < 135 dB(C)	1 Merkityksetön riski	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski
Mahdollinen Keskustelu onnistuu, mutta puheesta ei saa täysin selvää "Tarkassa" työssä 50...65 dB(A) Meluallistustaso 80...85 dB(A), Iskuäänihiiput 135...137 dB (C)	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
Todennäköinen Keskustelu onnistuu vai huutamalla "Tarkassa" työssä > 65 dB (A) Meluallistustaso > 85 dB (A), Iskuäänihiiput > 137 dB (C)	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski	5 Sietämätön riski

Esimerkki kemiallisesta vaaratekijästä

Seuraukset			
Todennäköisyys	Vähäiset Epämukavuus, ärsytys, ohimenevä lievä sairaus Vaaralausekkeet EUH066, H302, H312, H315, H319, H332, H335, H336	Haitalliset Palovammat, pitkäkestoisia vakavia vaikutuksia, pysyvät lievät haitat Vaaralausekkeet H301, H311, H314, H317, H331, H341, H351, H361d, H361f, H362, H371, H372, H373	Vakavat Työperäinen syöpä, astma, pysyvät vakavat vaikutukset, elämää lyhentävät sairaudet. Vaaralausekkeet: H300, H304, H310, H314, H318, H330, H334, H340, H350, H350i, H360D, H360F, H370
Epätodennäköinen Kemikaalia käsitellään harvoin. Pitoisuudet ovat pieniä	1 Merkityksetön riski	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski
Mahdollinen Kemikaalia käsitellään usein. Pitoisuudet ovat kohtalaisia.	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
Todennäköinen Kemikaalia käsitellään paljon. Pitoisuudet ovat suuria. Oireita on esiintynyt.	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski	5 Sietämätön riski

Työterveyshuolto

- 1) Työpaikkaselvitykset
- 2) Terveystarkastukset
- 3) Toimenpide-ehdotukset ja niiden seuranta
- 4) Tietojen antaminen, neuvonta ja ohjaus
- 5) Työssä selviytymisen seuraaminen ja kuntoutukseen ohjaaminen
- 5a) Lausunto jäljellä olevasta työkyvystä ja mahdollisuuksista jatkaa työssä
- 6) Yhteistyö (muu terveydenhuolto, työhallinto, opetushallinto, sosiaalivakuutus, sosiaalihuolto, työsuojeluviranomaiset jne.)
- 7) Osallistuminen ensiavun järjestämiseen (työturvallisuuslaki 46 §)
- 8) Työkyvyn ylläpitäminen ja edistäminen
- 9) Laadun ja vaikuttavuuden arviointi ja seuranta

Työterveyshuollon kustannuksista maksettava korvaus

- Työnantajalle, yrittäjälle ja muulle omaa työtään tekeväälle korvataan työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneista korvausluokkaan I (ehkäisevä työterveyshuolto) kuuluvista kustannuksista 60 prosenttia ja korvausluokkaan II (sairaanhoito ja muu terveydenhuolto) kuuluvista kustannuksista 50 prosenttia.

Työterveyshuollon kustannuksista maksettava korvaus työnantajalle

- Työnantajalle maksettava korvaus määräytyy enintään työntekijäkohtaisen, korvausluokkiin I ja II kuuluvien kustannusten yhteisen laskennallisen enimmäismäärän mukaan. Työnantajalle korvataan ensisijaisesti korvausluokkaan I kuuluvia kustannuksia. Jos enimmäismäärää ei ole käytetty kokonaan korvausluokkaan I kuuluviin kustannuksiin, enimmäismäärän loppuosa, kuitenkin enintään 40 prosenttia enimmäismäärästä, voidaan käyttää korvausluokkaan II kuuluviin kustannuksiin.

Työnantajat: laskennalliset enimmäismäärät/työntekijä tilikaudella 2022

Yhteinen enimmäismäärä KL I ja KL II

454 €

Korvausluokka I, korvataan ensisijaisesti

Korvausluokka II korvataan, jos yhteisestä enimmäismäärästä jää jäljelle – enintään 40 % yhteisestä enimmäismäärästä

Kustannus €/henkilö

0-454,00

Korvaus 60 %

korvaus €/henkilö

0-272,40

Kustannus €/henkilö

0-181,60

Korvaus 50 %

Korvaus €/henkilö

0-90,80

Lähde: Kela

Työnantajakohertainen enimmäismäärä (enintään 9 työntekijää) tilikaudella 2022

Yhteinen enimmäismäärä KL I ja KL II

4 540,00

Korvausluokka I, korvataan ensisijaisesti

Kustannus €/henkilö
0-4 540,00

Korvaus 60 %
korvaus €/henkilö
0-2 724,00

Korvausluokka II korvataan, jos yhteisestä enimmäismäärästä jää jäljelle – enintään 40 % yhteisestä enimmäismäärästä

Kustannus €/henkilö
0-1 816,00

Korvaus 50 %
Korvaus €/henkilö
0-908,00

Lähde: Kela

Yrittäjien työterveyshuollon korvauksista

- Korvausluokassa I on kaksi toisistaan riippumatonta vuotuista yrittäjäkohtaista enimmäismäärää:
  - korkeampi työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden tekemälle työpaikkaselvitykselle
  - alempi muulle ehkäisevälle työterveyshuoltotoiminnalle (esim. terveystarkastus tutkimuksineen, ensiapuvalmiuskustannukset ja matkakustannukset)
- Maatalousyrittäjän työpaikkaselvityksen kustannuksia ovat tilakäynnistä, toimintasuunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta sekä työterveyshoitajan vastaanotollaan tekemästä maatalousyrittäjän **työolosuhdehaastattelusta** aiheutuneet kustannukset.
- Maatalousyrittäjälle (MYEL-vakuutetuille) voidaan korvata työpaikkaselvityksen kustannuksista 60 % sairausvakuutuslain mukaista korvausta ja **lopun 40 % valtion muista varoista maksettavaa korvausta**. Maatalousyrittäjien työterveyshuollon työpaikkaselvityksistä ei siis synny yrittäjälle kustannuksia, jos yrittäjäkohtainen vuotuinen enimmäismäärä ei ylitä.
- OmaKelassa voi katsoa, paljonko on kertynyt työterveyshuollon kustannuksia vuoden ajalta ja paljonko niihin on saanut korvauksia Kelasta.

Yrittäjän työterveyshuollon korvausten enimmäismäärät 2023

Korvaus kohtuullisista ja tarpeellisista yrittäjäkohtaisen laskennallisen enimmäismäärän mukaan

Korvausluokka I

Kustannukset/yrittäjä

Korvaus/yrittäjä

50 %

60 %

Työpaikkaselvitys
tai tilakäynti

945,50

567,30

Muu ehkäisevä
työterveyshuolto

473,00

283,80

Korvausluokka II

Sairaanhoito

336,40

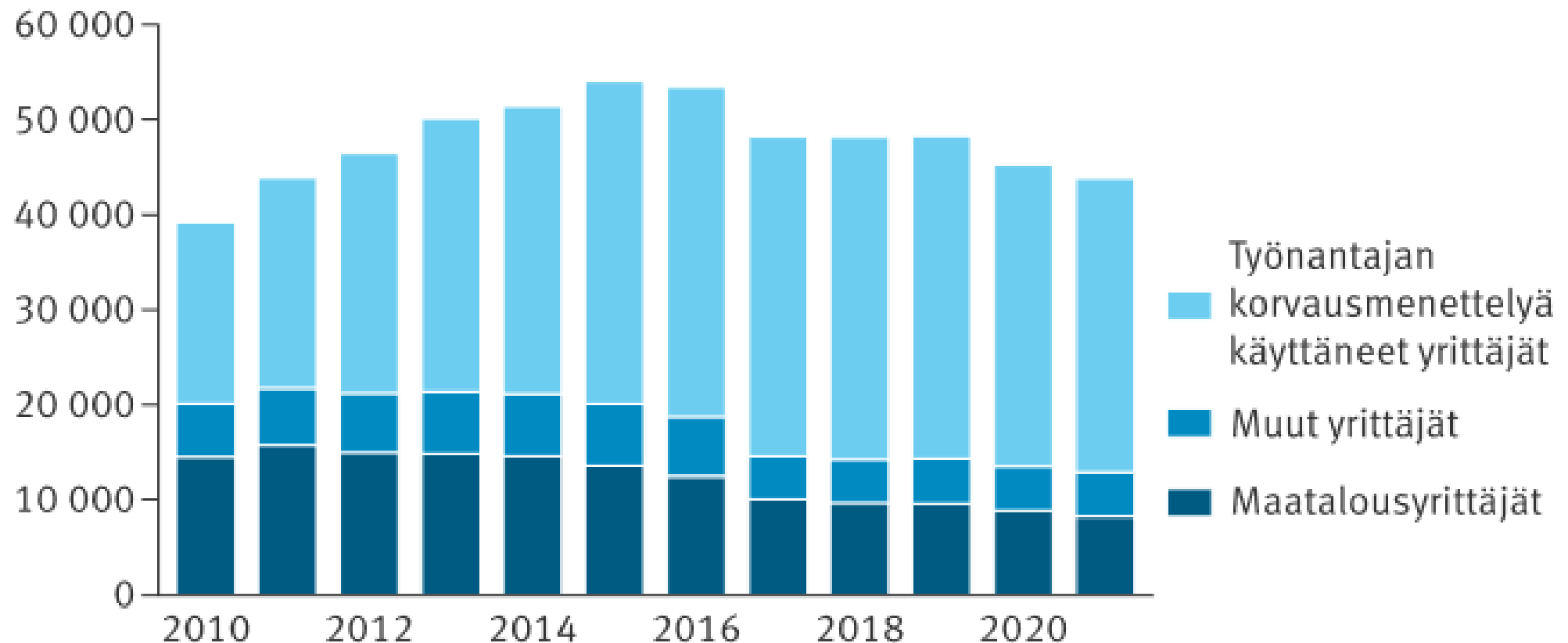

168,20

Lähde: Kela

Yrittäjien työterveyshuollon korvauksia saaneet henkilöt 2010- 2020

Lukumäärä

Lähde: Kelan työterveyshuoltotilasto 2020

Kiitos
birgitta.kinnunen@ttl.fi